

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 490/2015-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Ružomberok č. k. 1 T 92/2014-218 z 18. decembra 2014 a č. k. 1 T 92/2014-225 z 24. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 92/2014-218 z 18. decembra 2014 a č. k. T 92/2014-225 z 24. marca 2015.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že opatrením okresného súdu č. k. 0 Tp 160/2011-3 z 23. júna 2011 bol sťažovateľ ustanovený za obhajcu obvinenému v trestnej veci z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na strane obvineného na úhradu trov obhajoby, pričom v danej trestnej veci 19. novembra 2014 vyhlásil okresný súd rozsudok sp. zn. 1 T 92/2014 o schválení dohody o vine a treste a uznesením z 18. decembra 2014 okresný súd rozhodol o trovách obhajoby a sťažovateľovi (obhajcovi) priznal trovy v sume 1 268,21 €, pričom v sume bola zahrnutá odmena sťažovateľa vo výške 691,27 € za 8 úkonov právnej pomoci a náhrada hotových výdavkov pozostávajúca z režijného paušálu, náhrady za stratu času a náhrady cestovných výdavkov a stravné v celkovej sume 576,94 €.

3. V časti, v ktorej okresný súd uznesením z 18. decembra 2014 nepriznal sťažovateľovi náhradu hotových výdavkov v sume 36,04 €, a to za ubytovanie v hoteli v meste Zlín v sume 25,20 € a za cestu službou taxi (zo stanice do hotela, z hotela na políciu a za cestu z polície na stanicu) v sume 10,84 €, pričom náklady mal sťažovateľ vynaložiť v súvislosti s poskytnutím právnej služby obvinenému pri výsluchu poškodenej v meste Zlín (Česká republika), podal sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1 T 92/2014-218 z 18. decembra 2014 vydanému vyššou súdnou úradníčkou okresného súdu sťažnosť. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol zákonný sudca okresného súdu, ktorý uznesením č. k. 1 T 92/2014-225 z 24. marca 2015 sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol.

4. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa jeho názoru z dôvodu neodôvodnenosti a nepreskúmateľnosti záverov okresného súdu, na základe ktorých mu nepriznal náhradu hotových výdavkov spojených s ubytovaním v hoteli a za použité taxi služby pri jeho účasti ako obhajcu na úkone vyšetrovania, ktoré mal účelne vynaložiť vzhľadom na jeho neznalosť miestnych pomerov v meste, kde sa tento vyšetrovací úkon (výsluch poškodenej) vykonával.

5. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

„Poukazujem, že aj obhajca je človek, ktorý má právo na spánok, aby bol riadne oddýchnutý a pripravený v potrebnej kondícii poskytnúť právnu pomoc klientovi. Okresnému súdu Ružomberok som aj listinami z <http://cp.sk> preukázal, že vzhľadom k daným možnostiam v danom mieste a čase v hromadnej doprave osôb na trase Ružomberok - Zlín a späť som zvolil jediné možné riešenie, tzn. s prespatím v Zlíne v noci z 28.04.2014 na 29.04.2014. Vzhľadom k ponuke v meste Zlín som zvolil hotel (ubytovacie zariadenie) v nižšej cenovej relácii. Ubytovanie v hoteli v Zlíne v tom čase bolo aj za viac ako 2.500,- Kč za noc. Ja som zvolil primerané ubytovanie za 700,00 Kč = 25,20 €. Do Zlína som pricestoval v nočných hodinách, toto mesto nepoznám a nepoznal som ani možnosti mestskej hromadnej dopravy. Po meste Zlín sa v tom nočnom čase pohybovali aj podnapité osoby. Aby som sa vyhol problémom, najrozumnejším riešením bolo pre mňa využiť taxi službu. U taxikára som sa radil o možnosti primeraného ubytovania a to tak, aby som bol aj v blízkosti budovy polície, kde sa mal uskutočniť výsluch. Od môjho ubytovania k budove polície podľa vyjadrenia taxikára nepremávala mestská hromadná doprava, o čom som sa mohol presvedčiť na druhý deň, kde ma odviezlo taxi. Aj svedkyňa-pošikodená Sylva Rajniaková bola na výsluch privezená vozidlom polície. ...

... obe napadnuté súdne rozhodnutia Okresného súdu Ružomberok tento súd nijako neodôvodnil, iba poukázal na znenie § 16 ods. 3 a § 17 ods. 1 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. Zastávam názor, že takéto (ne)odôvodnenie rozhodnutia súdu sú arbitrárne, teda nepreskúmateľné pre absenciu právnych argumentov potrebných pre aplikáciu uvedených právnych noriem.“

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné práva [REDAKOVANÉ], advokáta so sídlom v [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR (pravdepodobne chyba v písaní, rozumej čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pozn.) a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru Uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. 1 T/92/2014-218 zo dňa 18.12.2014 a Uznesením Okresného súdu Ružomberok č. k. 1 T/92/2014-225 zo dňa 24.03.2015 porušené boli.

2/ Zrušujú sa Uznesenie Okresného súdu Ružomberok č. k. 1 T/92/2014-218 zo dňa 18.12.2014 a Uznesenie Okresného súdu Ružomberok č. k. 1 T/92/2014-225 zo dňa 24.03.2015 a vec sa vracia tomuto súdu na nové konanie a rozhodnutie.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K uzneseniu okresného súdu č. k. 1 T 92/2014-218 z 18. decembra 2014

9. V súvislosti s označeným uznesením okresného súdu, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom okresného súdu, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, II. ÚS 757/2014).

11. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 18. decembra 2014 mohol sťažovateľ podať sťažnosť (čo aj učinil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť zákonný sudca okresného súdu, ktorého právomoc v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu, preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

K uzneseniu okresného súdu č. k. 1 T 92/2014-225 z 24. marca 2015

12. V súvislosti so sťažovateľom napádaným uznesením okresného súdu č. k. 1 T 92/2014-225 z 24. marca 2015 ústavný súd v prvom rade poukazuje, že predmetom tohto konania o sťažnosti sťažovateľa bolo preskúmanie uznesenia vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 1 T 92/2014-218 z 18. decembra 2014, a to v časti nepriznania sťažovateľovi úhrady hotových výdavkov v sume 36,04 €.

13. V nadväznosti na uvedenú skutočnosť ústavný súd poukazuje na § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), z ktorého okrem iného vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustné vo veciach, v ktorých je napadnuté právoplatné rozhodnutie neprevyšujúce trojnásobok minimálnej mzdy, t. j. táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu neprípustnosti vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú (pozri napr. IV. ÚS 358/08 alebo IV. ÚS 717/2013).

14. Ústavný súd už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak Občiansky súdny poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva (IV. ÚS 431/2012). Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľovi len v celkom výnimočných prípadoch, a to v prípade, ak sťažnosť signalizuje, že k zásahu do základných práv alebo slobôd došlo v mimoriadne závažnom rozsahu, resp. intenzite (napr. IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, II. ÚS 757/2014).

15. Inými slovami, aj keď v danom prípade sumu 36,04 € možno označiť za zjavne celkom bagateľnú, ústavný súd by na túto bagateľnosť predmetu konania prihliadal iba v prípade, ak by zistil také pochybenie v sťažovateľom namietanom rozhodnutí, ktoré by znamenalo zásah do sťažovateľom označených práv, ktorých porušenie namieta, majúci

charakter mimoriadne závažného zásahu. *A contrario* bagateľnosť predmetu konania by mala svoj význam iba v prípade, ak by bol zásah do práv sťažovateľa iba nepatrnej intenzity.

16. Podstata sťažovateľom namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

17. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Základné právo na súdnu ochranu neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

18. V súvislosti so sťažovateľom napádaným uznesením okresného súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a

právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

19. Okresný súd svoje uznesenie odôvodnil takto:

„Po preskúmaní spisového materiálu predseda senátu konštatuje, že vyšší súdny úradník rozhodol v súlade so zákonom, vecne správne, preto v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia. ...

Súd v žiadnom prípade nespochybňuje právo ustanoveného obhajcu zúčastniť sa predmetného výsluchu, preto mu bola za tento úkon riadne priznaná odmena 120,22 Eur, režijný paušál 8,04 Eur, cestovné 21,66 Eur, strata času 214,40 Eur, a stravné 8,60 Eur, spolu za tento jeden úkon právnej služby 372,92 Eur. Predseda senátu musí konštatovať, že za daného stavu, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, s poukazom na znenie § 18 ods. 2 Z. č. 586/2003 Z. z. o advokácii... vyšší súdny úradník postupoval správne, keď mu z dôvodu nehospodárnosti nepriznal náklady vynaložené na ubytovanie v hoteli a cestovné prostredníctvom využitia taxi služby, keď má za to, že advokát nevyužil všetky možnosti a prostriedky na hospodárnejšie vynaloženie hotových výdavkov.“

20. Z citovaného je zrejmé, že okresný súd založil svoje rozhodnutie na presvedčení o nehospodárnom vynaložení prostriedkov sťažovateľom (obhajcom) v súvislosti s ním poskytnutou službou právnej pomoci pri vyšetřovacom úkone výsluchu poškodenej apelujúcej pritom na povinnosť advokáta podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský

zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je advokát povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou a dbať na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb, poukazujúc na zákonnosť tohto rozhodnutia vzhľadom na ustanovenie § 17 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov za poskytovanie právnych služieb, podľa ktorého v súvislosti s náhradou hotových výdavkov advokátovi, ktorý poskytuje právnu službu v mieste, ktoré nie je jeho sídlom, patrí náhrada za čas strávený cestou do tohto miesta a späť za každú aj začatú polhodinu.

21. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

22. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že závery okresného súdu v napádanom uznesení sú ústavne udržateľné a podľa ústavného súdu im nemožno vyčítať rozporuplnosť a svojvoľnosť, ktoré by mali za následok jeho arbitrárnosť, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa vzhľadom na túto skutočnosť, ako aj vzhľadom na to, že sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha ochrany svojich práv podľa ústavy a dohovoru v konaní o sumu, ktorá je podľa ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu, ako aj všeobecných súdov zjavne bagateľná, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

23. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2015

